

§ 272 c. ř. s. a v úvaze té žalobcovu výpověď hodnotil. Jest proto rozhodnutí bez připuštění důkazu výsledkem stran předčasným a, poněvadž vytýkaná vada jde až do řízení v první stolici, byl podle § 510 první odstavce, druhá věta c. ř. s. zrušen i rozsudek první stolice.

Čís. 12658.

Výtka, že odvolací soud neprávem přihlížel k nedovolené novotě, nezakládá dovolací důvod vadnosti řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), nýbrž vadnosti rozhodnutí, totiž rozporu se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.).

Předložili-li strany k důkazu o svých tvrzeních listiny, není tím zároveň již předneseno vše, co jest v těchto listinách, jako by se byly staly ve svém celém rozsahu součástí spisů a tím procesní látky. Co nebylo skutkově předneseno v řízení u soudu první stolice, nelze doháněti v opravném řízení, i kdyby to bylo lze vyčísti z předložené listiny.

Družstvo (podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.), nemůže podle § 37 ex. ř. uplatnit právo, jehož nabylo právním jednáním, jež se nestalo v mezích jeho působnosti.

(Rozh. ze dne 1. června 1933, Rv I 245/32.)

Žalující družstvo domáhalo se na žalované firmě vyloučení věci z exekuce, již vedla žalovaná proti Anně R-ové. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nevyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Pod titulem dovolacího důvodu vadnosti řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) vytýká dovolatelka odvolacímu soudu, že se neprávem zabýval skutkovou okolností žalujícím družstvem v první instanci nepřednesenou, že totiž žalující družstvo realizovalo úvěrové spojení s Karlem B-em tím, že koupilo od něho svršky a zařízení dílny a z tržeb pak uhradilo jednak svou pohledávku, jednak pohledávku firmy M. Výtka ta jest oprávněna, třebaže nezakládá dovolací důvod vadnosti řízení, nýbrž vadnosti rozhodnutí, totiž rozporu se spisy, jak bude ještě vloženo. Nešlo o pouhý závěr z listin stranami v první stolici předložených, t. j. z kupní smlouvy ze dne 3. září 1930, konta Karla R-a a poukazů jím podepsaných, nýbrž o zcela nové skutkové tvrzení. Předložili-li strany k důkazu o svých tvrzeních listiny, není tím zároveň již předneseno vše, co jest v listinách těch, jakoby se tyto byly staly ve svém celém rozsahu součástí spisů a tím procesní látky. Tento názor, jež zastává žalobce v dovolací odpovědi, je mylný, což vidno z §§ 277 (1) a 297 c. ř. s. podle nichž se i listinný důkaz nabízí a připouští jen o údajích dokazovatele. Jde to najevo i z úvahy, že i druhá strana musí míti příležitost, aby se o skutkových údajích odpůrce prohlásila (§ 178 c. ř. s.) a že ji nelze bez probrání té které skutečnosti před hotovou věc postavit. Co nebylo skutkově předneseno v řízení u soudu první stolice, nelze doháněti v opravném řízení, i kdyby to bylo lze vyčísti z předložené listiny.

Skutečnosti, o něž jde, nelze ostatně ani vyčísti ze zmíněných listin, jak žalovaná mylně za to má, neboť jsou ve zřejmém rozporu se smlouvou ze dne 13. září 1930, v níž výslovně uvedeno, že Karel R. prodává žalujícímu družstvu veškeré stroje, nástroje a jiné zařízení nacházející se v jeho podniku v domě č. p. 733 za smlouvenou cenu trhovou 20.000 Kč, z nichž částku 15.000 Kč obdržel prodávající Karel R. před podpisem trhové smlouvy v hotovosti a zbývajících 5.000 Kč zaplatí kupitelka prodavatelovu věřiteli firmě M.; a dále, že Karel R. příjem mu vyplacených 15.000 Kč zároveň stvrzuje, vzdává se námítky nevyplacené valuty. Mylný je názor žalobcův — projevený v dovolací odpovědi —, že prý měl odvolací soud podle § 272 c. ř. s. přihlídnouti ke skutkovým okolnostem, o kteréž jde a jež stranou v první stolici nebyly předneseny, a ponechati nepovšimnutým tento přednes, neboť jednak, jak již podotknuto, se tyto skutečnosti z provedených důkazů nepodávají, jednak platí zásada, že sbírání skutkové a průvodní látky náleží stranám a není úkolem soudu, aby vnášel do jednání novou spornou látku, nýbrž jest věcí stran, aby náležitým skutkovým a průvodním přednesem opodstatnily své nároky a námítky. V pravdě tu šlo o novoty, mající jen lépe odůvodniti a opodstatniti žalobní nárok, t. j. věcný návrh učiněný v prvé stolici, a proto o novoty nepřipustné, k nimž nesměl odvolací soud přihlídnouti a na jejich podkladě doplniti zjištění prvního soudu (§ 482 odst. 2 c. ř. s.). Tato vada — ježto jest podstatná — zakládá uplatněný (obsahově) dovolací důvod rozporu se spisy podle § 503 č. 3 c. ř. s., ježto odvolací soud přihlížel při svém rozhodnutí ke skutečnostem, jež podle procesního práva nebyly součástí procesní látky a jsou takto v rozporu se spisy. Tyto skutečnosti nutno ze skutkového podkladu pro rozhodnutí sporu důležitého vyloučiti, což má za následek, že jest opodstatněn i další dovolací důvod nesprávného posouzení právního (§ 503 čís. 4 c. ř. s.).

Žalující ústav jako družstvo jest společenstvem podle zákona ze dne 9. dubna 1873 čís. 70 ř. zák. a jeho účel jest přesně vytýčen zákonem, pokud se týče stanovami na podkladě zákona usnesenými. Podle § 1 cit. zák. a § 2 stanov musí žalobkyně svou činností směřovati jen ku podpoře výdělku neb hospodářství svých členů prostředky v § 2 stanov uvedenými. Každý jiný účel je vyloučen a není žalujícímu společenstvu dovolen, neboť pak by přestalo býti společenstvem ve smyslu zákona. Právní jednání příčí se předpisům stanov na základě zákona usnesených a tím také zákonu samému jsou nicotná podle § 879 obč. zák. (sb. n. s. 4273, 7321). Koupě předmětů, v trhově smlouvě ze dne 13. září 1930 uvedených nestala se v mezích působnosti žalujícího společenstva, jak to z kupní smlouvy a § 2 stanov zřejmě na jevo vychází. O d p a - d á - l i d o p l ň u j í c í z j i š t ě n í odvolacího soudu, že Karel R. byl členem žalujícího společenstva, jež mu poskytovalo úvěr, že chtělo tento úvěrní poměr vhodným způsobem realizovati, ježto Karel R. se chystal na cestu do Ameriky a se snažil odprodejem strojů a živnostenského náčiní si získati k tomu nutné peníze, a že žalující družstvo proto svršky od něho převzalo a vyúčtovalo kupní cenu tak, že si uhradilo vlastní úvěrovou pohledávku a zbytkem zaplatilo dluh R-ův firmě M., nemůže býti o tom řeči, že tu šlo o činnost žalujícího ústavu, sloužící jen k z a j i š - t ě n í ú v ě r ů Karlu R-ovi povoleného, pokud se týče k dosažení účelů společenstva a že takový ryze pomocný postup byl žalobkyni dovolen,

bylo-li její hlavní jednání (povolení úvěru) v souladě se stanovami. Jde tu o nicotné jednání a žalující strana nemohla tudíž pro tuto nicotnost nabýti vlastnického práva k vylučovaným předmětům. Žalobní žádání je proto již z toho důvodu neopodstatněno.

Čís. 12659.

Při nemovitých věcech platí domněnka podle § 324 obč. zák. ve prospěch knihovního, nikoliv faktického držitele.

Uznání není o sobě žádným ze způsobů, jímž lze nabýti věcného práva, zejména vlastnictví, ať již způsobem původním aneb odvozeným.

(Rozh. ze dne 1. června 1933, Rv I 255/32.)

Žalobci domáhali se na žalovaných kromě jiného, by bylo uznáno právem, že žalovaným nepřísluší právo míti okapní koryto ve vzduchovém prostoru nad stavební parcelou č. kat. 39 a že jsou povinni koryto to ze vzduchového prostoru žalující strany odstraniti. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

V souzeném případě jde o žalobu zápůrčí podle § 523 obč. zák. a bylo proto na žalobcích, aby prokázali jednak vlastnictví k věci, jednak rušební čin žalovaných. Podle zjištění nižších soudů se jim důkaz ten zdařil. Byloť prokázáno na straně žalující jednak knihovní vlastnictví k části sporné uličky, jednak i rušebný čin, an okap žalovaných zasahuje do vzduchového prostoru onoho pruhu stavební parcely č. k. 39, jenž jest za hradební zdi žalobců a tvoří trojúhelník vyznačený na polohopisném plánu přiloženém k spisům. Vlastnictví jest podle svého pojmu právem s věcí libovolně a neobmezeně nakládati a každého jiného z toho vyloučiti (§ 354 obč. zák.). Kdo tedy tvrdí, že má právo, cizí vlastnictví obmezující nebo že má právo silnější, cizí vlastnictví dokonce vylučující, musí dokázati, že mu právo to přísluší (§ 324 obč. zák.). Podle § 324 posl. věta obč. zák. náleží v pochybnosti držiteli přednost; při nemovitých věcech platí domněnka tato ve prospěch knihovního, nikoli faktického držitele. V souzeném případě bylo tedy na žalovaných — když jejich tvrzení, že celá ulička až ku hradební zdi žalobců je jejich vlastnictvím, objevilo se na základě posudku znaleckého lichým, — aby tvrdili a prokázali, že nabyli vlastnictví k části uličky tvořící trojúhelník na polohopisném plánu vyznačený. Tak by tomu bylo toliko při nabytí vlastnictví v y d r ž e n í m podle §§ 1452 a dalších obč. zák. — Nabytí vlastnictví tímto způsobem však žalovaní vůbec za celého řízení netvrdili.

Pokud odvolací soud má na základě obsahu spisů prvního soudu, značka C 424/30, za to, že žalobci ve sporu tom uznali vlastnictví žalovaných k celé uličce tím, že uvedli v tehdejší žalobě, že ulička, která na stavební parcele žalovaných č. k. 160 jest tvořena sklepem žalobců a